

Antwoord

van Gedeputeerde Staten op vragen van

A.H.K. van Viegen (PvdD) en H. Sahin (GroenLinks)
(d.d. 3 april 2018)

Nummer
3377

Onderwerp
Schorsing PAS Vergunningen door Raad van State

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Op 9 maart jl. schorste de voorzieningenrechter van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State twee PAS-vergunningen (ECLI:NL:RVS:2018:795). Uit de uitspraak blijkt dat de stikstofuitstoot van veehouderijen in bepaalde situaties nadelige en onomkeerbare gevolgen kan hebben voor natuurgebieden.

De Afdeling bestuursrechtspraak stelde in mei 2017 zogenoemde prejudiciële vragen over het PAS aan het Hof van Justitie in Luxemburg. Hoewel de Afdeling bestuursrechtspraak constateerde dat het PAS moet worden verbeterd of aangevuld, heeft zij destijds besloten om in afwachting van de antwoorden van het Hof van Justitie de natuurvergunningen niet te schorsen. Het PAS stelt 'stikstofruimte' beschikbaar voor nieuwe activiteiten. Het systeem van het PAS heeft een looptijd van zes jaar (2015-2021). Daarin is een buffer ingebouwd door een deel van de uit te geven stikstofruimte te reserveren voor de eerste helft van die zes jaar (60%), en een deel voor de tweede helft daarvan (40%). De verwachting van de Afdeling bestuursrechtspraak was eerder dat de uitgifte van 60% van de stikstofruimte tot 1 juli 2018 geen onomkeerbare gevolgen voor de natuur zou hebben. En ook dat het PAS verbeterd en aangevuld zou zijn, voordat de buffer van 40% zou worden uitgegeven.

Uit de nieuwe uitspraak blijkt echter dat op bepaalde plaatsen in een aantal natuurgebieden al meer dan 60% van die stikstofruimte is uitgegeven. De buffer van 40% is op die plaatsen niet of niet meer volledig aanwezig. De verantwoordelijke ministers hebben het PAS nog niet verbeterd en aangevuld. Zolang dat niet is gebeurd, kan niet worden uitgesloten dat de toename van stikstofdepositie op die plaatsen nadelige of onomkeerbare gevolgen voor de natuurwaarden zal hebben, aldus de voorzieningenrechter.

Het is niet uitgesloten dat ook in zaken over andere natuurvergunningen waarbij het PAS is toegepast, schorsingsverzoeken zullen worden gedaan. In de voorlopige uitspraak van 26 maart 2018 staan de voorwaarden op grond waarvan een natuurvergunning dan naar verwachting zal worden geschorst. Het gaat daarbij om veehouderijen die stikstof uitstoten op delen van natuurgebieden waarvoor meer dan 60% van de stikstofruimte is uitgegeven, en waarbij de veehouderij nog niet of niet helemaal is uitgebreid. Ook moet het gaan om een vergunning waarin stikstofruimte (in het PAS 'ontwikkelingsruimte' genoemd) is toebedeeld.

1. Heeft het college kennis genomen van deze uitspraak?

Antwoord

Ja.

2. *Heeft het college inzicht in voor hoeveel PAS-vergunningen die door Zuid-Holland zijn uitgegeven schorsing is aangevraagd? Zo ja, om hoeveel vergunningen gaat het dan? Zo nee, gaat u dit nog onderzoeken? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Er lopen in Zuid-Holland nog 24 beroepszaken. In géén van deze zaken is schorsing aangevraagd.

3. *Zou deze uitspraak gevolgen kunnen hebben voor de in Zuid-Holland verleende vergunningen? Zo ja, om hoeveel vergunningen gaat het dan?*

Antwoord

Vooralsnog heeft deze uitspraak geen gevolgen voor in Zuid-Holland verleende vergunningen. Er is voor 4 van de 24 beroepszaken aanvullende informatie aangevraagd. In geen van deze gevallen is er een risico op schorsing omdat er geen gebruik is gemaakt van de 40% buffer en/of de ontwikkeling is reeds gerealiseerd. We verwachten derhalve niet dat de uitspraak gevolgen heeft voor de in Zuid-Holland verleende vergunningen.

4. *Indien het antwoord op de vorige vraag bevestigend luidde, zijn kennelijk vergunningen verstrekt terwijl dit niet had gemoeten. Welke consequentie trekt het college hier voor zichzelf uit?*

Antwoord

Het antwoord in de vorige vraag is niet bevestigend.

5. *Indien Zuid-Hollandse PAS-vergunningen worden geschorst, houdt het college dan rekening met schadeclaims en zo ja heeft het college een indicatie om welk bedrag het dan gaat?*

Antwoord

Naar aanleiding van de uitspraak worden naar verwachting geen vergunning geschorst.

6. *Ook in het geval geen schorsingsverzoeken zouden worden gedaan, is sprake van een potentieel probleem, namelijk het risico van nadelige en onomkeerbare gevolgen voor natuurgebieden. Wat gaat het college hier aan doen?*

Antwoord

Het college zal de beschikbare instrumenten binnen het PAS van monitoring en bijsturing gebruiken zodat wordt voorkomen dat er nadelige en onomkeerbare gevolgen optreden.

Het Programma Aanpak Stikstof is ecologisch beoordeeld op de effecten van het vergeven van de totale 100% ontwikkelingsruimte. De ecologische analyses (de gebiedsanalyses) geven aan dat het verantwoord is om de volledige 100% uit te geven in de eerste zes jaar van het PAS. Via monitoring wordt bijgehouden hoe de natuur en de stikstof zich ontwikkelen en indien nodig kan er worden bijgestuurd. Bij de start van het PAS is 40% van de ontwikkelruimte gereserveerd, om te verzekeren dat er ook in de tweede helft van de 1^e PAS periode (2019-2021) nog ruimte is voor (nieuwe) ontwikkelingen.

7. *Leidt de verhoging van de melkproductie per koe tot aanpassingen van verleende PAS-vergunningen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke?*

Antwoord

Nee, de stikstofeffecten vanuit een landbouwbedrijf en de stal worden gekenmerkt door de ammoniakuitstoot per koe en is niet gekoppeld aan de melkproductie per koe. De uitstoot varieert per staltype en kan gunstig worden beïnvloed door voer- en managementmaatregelen (zoals beweiding).

Den Haag, 24 april 2018

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

wnd. secretaris,

voorzitter,

ir. J.C.van Ginkel MCM

drs. J. Smit